

(Əvvəlki qəzetin 29 dekabr 2021-ci il nömrəsində)

Göyyə qətliamı

Cavaxetin müsəlman kəndlilərinə qarşı ilk dəhşətli qətliam 1918-ci ilin mart ayında Göyyə kəndində törədilir. Göyyə Axalkələk qəzasında azərbaycanlıların iri yaşayış məntəqələrindən idi. Bölgənin nüfuzlu ağalarından olan Kamaloğulları bu kənddə yaşayırdılar. Onlar məşhur Alqazaxlı-Şixlinskiylər soyundan idilər.

Usul-Xeço adı ilə tanınan axisqalı Xaçatur Ter-Karapetyanın başçılıq etdiyi silahlı daşnak quldurları 7 mart 1918-ci ildə Göyyəni mühasirəyə alıb top atəşinə və güllə yağmuruna tuturlar. Göyyəliyə iki gün dirənmiş göstərə bilirlər. Silah-sursatları bitmək üzrə olan kənd müdafiəçiləri martın 9-na keçən gecə ağ çarşablara bürünərək ən yaxındakı türk kəndi Otaya (Axısqa qəzası) keçirlər. Ertəsi gün Göyyəyə daxil olan erməni

və Çopurzadə Kamil, oğlu, qardaşı İlyas, İlyasın oğlu Əhməd və digər oğlu Gülməmməd, Yusufun oğlu Əli, Yusufun oğlu İskəndər, İlyas oğlu Yəhya, Yəhyanın oğlu Hümmət, Qadının oğlu Abbas, Osmanın oğlu Əskər, hasomalı Dursun namında kimsələri qapılarının qarşısına gedib evlərindən çıxararaq qətl etmişdilər.

11/4/34-də (miladi 11 aprel 1918-ci ildə) Tok-Xertvisin şərqində qəryəli İskəndər bəy namında kimsəyi Axalkələkdə həbsdən çıxartdılar və gözümün önündə qətl etdilər.

Bundan başqa, Varevan, Göyyə-Xertvis civarından, Tok köylərindən bir çox müsəlmanı qətl etmişdilər.

A.Sanosyan müəllifi olduğu "1918-ci ildə Axalsix və Axalkələk qəzalarının özünümüdafiəsi" kitabında Göyyə qətliamı barədə yazır: "Bakuryanlı osetinlərin də aktiv şəkildə iştirak etdiyi bir səhər hücumunda varlı ağalarını yaşadığı türk kəndi yağmalandı. Hücum zamanı

müxtəlif istiqamətlərdə qaçaraq zorla başqa-başqa kəndlərə çata bildi. Orada da ermənilər bu qaçqınları öldürməyə və olub-qalanlarını qarət etməyə başladılar. Beləliklə, bizim kəndin hər iki cinsə mənsub 800 sakinindən bəzi uşaqlarla birlikdə cəmi 40 dul, qoca qadın xilas oldu. Müxtəlif yerlərdə daldalandıqdan sonra bu bədbəxt dullar özlərinin tamamilə dağıdılmış kəndlərinə qayıtdılar, harada ki, sığınmaq üçün evləri, qidalanmaq üçün çörəkləri, geyimləri yoxdur..."

Məktub-müraciətin davamında Axalkələk qəzasında fəaliyyət göstərən Amerika komissiyasının yalnız ermənilərə kömək etdiyini vurğulayan X.Kamaloğlu Azərbaycan hökumətindən yardım istəmək məqsədilə göyyəliyərin öz aralarından onu seçib Bakıya göndərdiklərini yazır və çıxılmaz vəziyyətdə olan dul qadınlara, yetim

Abelyan Ermənistan Xosbiyyət Sosialist Respublikasının xalq xarici işlər komissarı Askanaz Mravyana 17 iyul 1921-ci il tarixli hesabat məruzəsində Cavaxetin tarixi və coğrafi mövqeyi barədə qısa məlumat verərək, 1918-ci ildə Axalkələk qəzasında baş vermiş hadisələrə ardıcılıqla, fəqət erməni təbliğati prizmasında nəzər yetirirdi. Bu hesabat hər ne qədər qərəzli şəkildə tərtib olunsada, digər mənbələrlə müqayisəli təhlil prinsipi əsasında tarixi həqiqətlərin ortaya çıxarılması baxımından əhəmiyyət kəsb edir. P.Abelyanın Cavaxetin türk-müsəlman əhalisinin başına gətirilən zülmətlər, xüsusən də Axalkələk qəza mərkəzinin yaxınlığında yerləşən Xosbiyyə kəndinin müsəlman gürcülərdən və qarapapaq tərəkmələrindən ibarət olan əhalisinə qarşı ermənilərin törətdiyi qətliam barədə məlumatları önəmlidir. Xosbiyyə sakinlərinin

türk-azərbaycanlı əhalisinin insanlıq çərçivəsinə sığışmayan vəhşiliklə və qəddarlıqla qətliam məruz qaldığı bəlli olur.

Daşnakların xosbiyyəliyərdən yalnız Məmmədli bəy Palavandovu və ailəsini öldürməyərək şəhərdən çıxardıqlarını qeyd edən D.Cavaxeli onların gürcülər tərəfindən xilas edilərək Tiflisə göndərildiyini bildirir, məqaləsinin davamında Xosbiyyədə törədilmiş vəhşiliklərin sonradan Axalkələk qəzasının erməni əhalisini didərgin salıb "Bakuryan meşələrində aclıqdan-soyuqdan qəbirədek gətirdiyini" söyləyirdi:

"Bütün bunlardan sonra qəza sakinləri qorxudan öz kəndlərində qala bilmədilər, intiqamdan qorxurdular. Ona görə kor xalq tərpedi, özünün qidasını-yemini atıb Bakuryan meşələrində və Tsalka civarlarında daldalandı. Markaryan-Ayvazyanlar isə vaxtında gizlənmə bildilər. Həyəcanlanmış

1917-1918-ci illərdə Cavaxetiyada türk və gürcü əhaliyə qarşı soyqırımı cinayətləri

silahlı quldurları kəndi yerlə-yeksan edir, evlərini tərək edərilməyən və ya ermənilərin silahsız əhaliyə toxunmayacağına inanan qoca, qadın və uşaqlardan ibarət dinc əhalinin bir qismini [Kamaloğullarından Yusuf ağa və arvadı Xədicə xanım, Həsənpaşa, Rüstəm ağa və qardaşı Əli bəy; Pirməmmədlilərdən Məmməd; Nəbiogullarından Zübeydə nənə; Qırıq Şərafəddingillərdən Səhər nənə; Kor Hasangillərdən Namaz və İlyas/Əlləz qardaşları; Güləhmədoğlu Molla Niyaz/Namaz (Göyyə məscidinin imamı); Dursungillərdən Topal Əlinin nişanlı qızı Billur və 17-18 yaşlarında 2 gənc (Molla Niyazın qayınları) və digərlərini] qanına qəltan edir, sağ qalanları isə girov götürüb qonşuluqda yerləşən erməni kəndi Alastana aparırlar.

Bölgənin türk-müsəlman əhalisinə qarşı soyqırımı cinayətləri çox keçmədən Mesxet-Cavaxetin (Axısqa-Axalkələk bölgəsinin) cənubuna bitişik Ərdahan vilayətində ermənilərə qarşı əks həmlələrlə nəticələnir. Bəzi mənbələrdə qisas-yönlü Ərdahan olaylarında yaxınları qətlia məruz qalmış göyyəliyərin də iştirak etdikləri vurğulanır.

"Droebit Cavaxeli" imzalı müəllif gürcüdülli "Ertoba" qəzetinin 16 noyabr 1918-ci il tarixli sayında dərc olunan "Daşnakların qana bulanmış əlləri" sərlihvəli məqaləsində Ərdahan olaylarının daşnakların Göyyədə törətdikləri vəhşiliyin nəticəsi olduğunu vurğulayaraq yazırdı:

"Ərdahan fəlakətindən düz bir həftə qabaq Axalkələk daşnakları gürcü müsəlmanların (Gürcüstan müsəlmanlarının – F.V.) yaşadığı tarixi Göyyə kəndini tarmar etdilər. Burada Zoryanın ("Daşnakıtyun" partiyasının fəal üzvlərindən biri, həmin dövrdə Axısqa şəhərinin başçısı vəzifəsini tutan Zori Zoryan nəzərdə tutulur – F.V.) yaxşı tanıdığı, öz "zinvorları"nın (döyüşçülərinin – F.V.) köməyi ilə kəndi mühasirəyə alıb viran qoyan, qadınların və uşaqların əsir götürülməsini, kəndin isə yerlə bir edilməsini əmr edən Usul-Xeço fəaliyyət göstərirdi... Mən xüsusi qeyd edirəm ki, Göyyə kəndinin dağıdılması təşəbbüsü Axalkələk ermənilərinin daşnakçı şəhər rəhbərləri Markaryan və Ayvazyanın başçılıq etdikləri Milli Şuraya məxsusdur. Elə bu şüaranın qərarı ilə Usul-Xeçoya Axalkələkdən toplar verilmədi. Elə bu toplarla dinc kəndi qorxutdular,.... uşaq və qadınları süngülərə taxdılar, sağ qalanları isə əsir götürüb erməni kəndi Alastana apardılar.

Bu, Ərdahan ermənilərinin qırğınına səbəb oldu, hansı ki, birbaşa kəndləri dağıdılmış, evləri viran qoyulmuş, bütün mal-mülkləri əllərindən alınmış, əkilib-şəpilməmiş tarlaları isə üç erməni kəndi arasında bölüşdürülmüş Göyyə müsəlmanları iştirak etdirdilər".

Göyyə qətliamından düz bir ay sonra – 9 apreldə Axısqa qəzasının gürcülər yaşayan Sarokəndində Göyyə, Varevan, Tok və digər kəndlərin girov götürülmüş türk-müsəlman sakinləri ərdahanlı ermənilərlə dəyişdirilərək azad edilirlər.

Mübadilə yolu ilə Axalkələkdə əsirlikdən qurtulan Xosbiyyə sakini Əli Rəşid oğlu ifadəsində bildirirdi: "2/4/34-də – miladi təqvim ilə 2 aprel 1918-ci ildə ermənilər Ahıləkəkin cənubunda Kolaksi (çox güman ki, Kulalis) köynəyə getdilər

hər iki tərəfdən ölənlər və yaralananlar oldu. Ermənilər və müttəfiqləri tərəfindən 10 nəfər yaralandı və ya öldürüldü (alastanlı Peter Eroyan, Ağababə Avakyan və varevanlı Kürd Akon da öldürülənlər arasında idi). Türklərdən ölənlər və yaralananların sayı bilinmir. Bundan bir neçə ay öncə alastanlı özünümüdafiə birliklərinin komandanı Petuş Darbinyan tərəfindən qürurunu sındırdığı üçün öldürülən kokiəli torpaq sahibi Məmməd bəyə aid torpaqların bu ay (aprelin əvvəli – F.V.) kəndlər arasında paylanılması ilə yanaşı, bəylərdən bəzilərinin öldürülməsi Kokia üçün böyük itki oldu.

Kokiəli əsirlər (qadın, uşaq və yaşlılar) qonşu kənd Alastanda öncə böyük bir çadır düşərgəyə, daha sonra məktəb binasına yerləşdirildi.

Kokia, Varevan və Tok kəndlərindən əsir edilən türklər 9 aprel tarixində gürcü kəndi Saroda Ərdahan və digər yerlərdən gətirilən 1500 erməni əsir ilə mübadilə edildi.

Kokia kəndindəki olaylar Axalkələkdəki digər türk kəndlərində də təkrarlandı. Kiçik Xosbiyyə, Kulalis kimi bəzi türk kəndlərinin əhalisi əsir alındı, qalanı isə qaçdı... Bu kəndlər də talan edildi, amma Kokia qədr yox".

Göyyəli Xəlil ağa Kamaloğlunun (Xəlil ağa Kamalov) xatirələrindən: "Seyfəddin və Ələddin ağabəylərimlə birlikdə dayım Dursun bəyin [Sağamoylu Dursun bəy Həsənov – F.V.] bizə təhsil etdiyi dükanda [Tiflisin Şeytanbazar məhəlləsində – F.V.] yun ticarəti ilə məşğul olmağa başladım. Bu sıralarda ermənilərin müsəlman-türk köylərini [Cavaxetdə – F.V.] basıb talan etdiklərinə dair acı xəbərlər aldıq... Əmizadə Əli ağa Şixlinski Zaqaqazıya əsgəriyyəsinə böyük mövqə-vəzifə sahibi idi. Yanına gedib ona durumu anlatdım. Bu sırada Göyyə köyünün də ermənilər tərəfindən basıldığını və babam Hasənpaşanın, əmizadələrdən Yusuf ağanın, Pirməmmədoğlu Məmmədin və köyümüzün digər öndə gələnlərinin toplu halda şəhid edildiklərini öyrəndik"

[Göyyə'de Türk çağı (hazırlayan: M.Kemaloğlu), Ankara, 2020, s. 40]. Göyyə əsilli Bahadır Kamaloğlu dədəsi Hüseyin ağanın Kor Hasanın oğullarından Namaz və Əlləz kişilər, dədəsi Həsənpaşa və əmizadələrdən Yusuf ağa ilə birlikdə ermənilərlə danışıqlar aparmaq üçün Göyyənin şimal-şərqindəki Azarət kəndinə elçilik heyəti olaraq gedərkən Göyyənin çıxışında silahlı ermənilər tərəfindən alınlarından vurularaq şəhid edildiyini söyləyir [Göyyə'de Türk çağı, Ankara, 2020, s. 40].

Göyyənin erməni qırğınından xilas olan sakinləri bir müddət sonra yerlə-yeksan edilmiş doğma kəndlərinə qayıtdıqları zaman ənənəvi həyat şərtləri belə olmadıqından böyük çətinliklərlə üzləşirlər və Azərbaycan Demokratik Respublikası (ADR) hökumətinə yardım üçün müraciət edirlər. Xəlil ağa Kamalovun Göyyə sakinləri arasında ADR himayədarlığı nazirinə ünvanlandığı 21 oktyabr 1919-cu il tarixli məktubda bu barədə yazılırdı:

"1918-ci ilin mart ayında ermənilər bizim kəndi mühasirəyə alıb mərmilərlə atəş açmağa başladılar. Evlərin hamısını dağıtdılar, uşaq və qocalara rəhm etmədən kişi əhalinin, demək olar ki, hamısını qətl etdilər. Əhalinin sağ qalan hissəsi

qalmış uşaqlara un, paltar və pul yardımı göstərilməsini xahiş edir.

Xəlil ağa Kamalovun müraciəti ADR himayədarlığı nazirinin dərkənarı əsasında 8 noyabr 1919-cu il tarixli müşayiət məktubu ilə baxılmaq üçün Gürcüstanda diplomatik nümayəndəyə göndərilir.

Qeyd edək ki, ADR-in Gürcüstandakı diplomatik nümayəndəliyində qeydiyyatdan keçmiş 18 noyabr 1919-cu il 4655 nömrəli sənəddən "Göyyə qaçqını" Xəlil ağa Kamalovun ADR Əkinçilik Nazirliyinin Dəftərxanasında işlə təmin olunduğu bəlli olur.

Mətbuat səhifələrindən aydın olur ki, Göyyə qətliamı çox keçmədən ermənilərin öz aralarında məhkəmə çəkişməsinə səbəb olur. İv. Pnçikyan Tiflisdə ermənicə yayımlanan "Mşak" qəzetinin 1918-ci il 119-cu sayında Axalkələk şəhərinin həmin dövrdəki başçısı M.Markaryan "daşnak qəhrəmanı Usul Xeço" ilə birlikdə Göyyədə etnik təmizləmə aparmaqda iştirak edir. M.Markaryan bəhtana görə Pnçikyanın hüquqi məsuliyyətə cəlb olunmasını tələb edir.

* * *

Göyyə-Ərdahan hadisələri ilə eyni zamanda Axısqa (Axalsix) qəzasında da ermənilərlə müsəlmanlar arasında silahlı qarşıdurma yaranır. General Q. Arcevanidzenin komandanlığı altında gürcü hərbi birləşmələrinin qəzaya yeridilməsi toqquşmaların daha böyük miqyas almasını əngəlləyir. Adıçəkilən məqaləsində Axısqa hadisələrinə də öləri nəzər yetirən D.Cavaxeli yazırdı:

"Məhz bu dövrlərdə Axalsixin civarlarında da belə mürəkkəb vəziyyət yaranmışdı və daşnak "zinvor"ları hər gün müsəlman qadın və uşaqlarını əsir götürüb Axalsixə aparırdılar, sonra isə danışıqlar və həqiqi ticarət başlayırdı. Axalsixin sabiq şəhər parlamenti və hazırda Gürcüstan parlamentinin üzvü olan daşnak Zoryan yəqin ki, bu mənzərələri xatırlayır. O, daşnak "zinvor"larının qumbara ilə Axalsix qalasına sığınmış müsəlman uşaq və qadınlara hücum etdiyini də xatırlamalıdır. O zaman xalq qvardiyaçıları yetmişə, Axalkələk kimi, burada da günahsız insanların qanı axıdılacaqdı".

Xosbiyyə müsəlmanlarının qətliamı

Tiflisdəki Erməni Milli Şurasının əslən cavaxetiyalı fəal üzvü, Axalkələk qəzasının erməni icmasının idarə heyətinin katibi Poqos

məruz qaldığı amansızlıqlar barədə P.Abelyan aşağıdakıları açıqlayırdı:

"Xuliqanlıq edən yerli ünsürlər, hansıları ki, hakimiyyət qaydanı riayət etməyə çağırırmı, erməni eserləri (sosialist-inqilabçılar – F.V.) və daşnaklarının (sonuncular daha nüfuzlu idilər) başçılığı altında həbsxanada oturan 300-400 türk əsirinin, əsasən də aralarında mülkədar nəslil Palavandovların da bütün üzvləri olan zənginlərin üstünə hücum edirlər, onların namusunu ləkələyirlər, qarət edirlər və hamısını evdə yandırırırlar. Seym və Milli şura hadisələrin bu cür inkişafının qarşısını alınması üçün heç nə etmədilər".

Xosbiyyə qətliamında əslən Çıldır gölü sahilində yerləşən Gerəşen (indiki Bozyiğit) kəndindən olub Xosbiyyədə məskunlaşmış Şərif ağa, onun kəndin imamı olan oğlu Molla Əbubəkir camaatı ilə bərabər məscidin önündə öldürürlər.

D.Cavaxeli özünün "Daşnakların qana bulanmış əlləri" məqaləsində Xosbiyyə kəndinin sakinlərinin başına gətirilən qəzaya müsibət – "bənzerini erməni-tatar nifaqi xatırlamayan böyük və tükürpədicə vəhşilik" barədə də məlumat verərək, daşnakların əvvəlcə xosbiyyəliyərin hamısını, hətta məşhur xeyriyyəçi Məmmədli bəy Palavandovu əsir götürüb Axalkələyə apardıklarını və əksərini qəddarlıqla qətlə yetirdiklərini yazırdı:

"Axalkələk yaxınlığında qədim gürcü kəndi var – Xosbiyyə. Harada ki, indi Palavandışvili soyadlı müsəlmanlaşmış gürcülər yaşayırlar. Daşnaklar bu kəndi bütünlükdə əsir götürüb Axalkələyə apardılar. Onlar məşhur xeyriyyəçi, o zaman Cavaxetin gürcü xeyriyyə cəmiyyətinin sədri olan və bütün mədəni ictimaiyyətə səxavətlə yardım göstərən Məmmədli bəy Palavandovun özünə də mərhəmət etmədilər. Ötən il Axalkələkdə açılmış müsəlman gürcü uşaqlarının təhsil aldığı gürcü gimnaziyasının xərclərinin yarısını o çəkmişdir. Daşnaklar Palavandışviliyə ailəsinə əsir götürdülər və onun mal-mülkünü talan etdilər. Bu, Batum sülh müqaviləsi ilə geri çəkilməyə məcbur olub iki qəzanı (Axısqa və Axalkələk qəzaları – F.V.) düsmənə (Osmanlı nəzərdə tutulur – F.V.) verənə qədər davam etdi. Məhz bu zaman indiyədək bənzeri görünməyən bir böyük vəhşilik baş verdi. Şəhəri (Axalkələyi – F.V.) boşaldana qədər xosbiyyəli müsəlmanları çıxarıb Axalkələk küçələrində bağlarını kəsdi".

Göründüyü kimi, P.Abelyan Xosbiyyə müsəlmanlarının yandırılaraq, gürcü müəllif D.Cavaxeli isə bağlarını kəsilərək öldürüldüyünü yazırlar. İstənilən halda, Xosbiyyənin müsəlman-gürcü və

xalq onları yaman axtarırdı. Onlar isə ermənilərin nümayəndələrinin sonradan Bakuryanda xalqı dəhşətli vəhşilliyi törədənəri axtarıb tapmağa və cəzalandırmağa çağırmasına baxmayaraq, indi Tiflis küçələrində sərbəstcə gəzirilər".

Xosbiyyə qətliamının törədildiyi gün ilə bağlı təqdim etdiyimiz mənbələrdə fərqli tarixlər qeyd olunur. Dr. Xoroşenko raportunda qətliamın Osmanlı ordu birliklərinin sərhəyanı Karsak kəndində döyüş mövqeyi tutduğu zaman – 21 may 1918-ci ildə, D.Cavaxeli isə Batum sülh müqaviləsinin şərtləri əsasında türk əsgərlərinin Axalkələk qəza mərkəzinə gəlişinə qədər, yeni 4-5 iyun 1918-ci ildə baş verdiyini yazırdı. Zənnimizcə, Xoroşenkonun göstərdiyi tarix daha məntiqə uyğun və dəqiqdir.

* * *

Axalkələk qəzasında müsəlmanlara qarşı həyata keçirilən etnik təmizləmələr Şimal-Şərqi Anadoluda ölkənin ərazi bütövlüyünün bərpası istiqamətində uğurlu əməliyyatlar apararaq türk ordu birliklərini 4 iyun 1918-ci ildə imzalanmış Batum andlaşmasının şərtlərinə görə rəsmən Osmanlıya məxsus olan bu qəzaya doğru vaxt itirmədən yön almağa sövq edir. 5 iyununda Osmanlı ordusunun VI korpusunun iki həftədən çox Karsak kəndində mövqə tutub əmr gözləyən 123-cü alayı Axalkələk qəza mərkəzinə ələ keçirir. Bundan sonra müsəlmanlara qarşı qeyri-insani davranışların, törətdikləri amansız qətliamların cavabı qalmayacağından ehtiyat edən qəzanın erməni əhalisi heç bir zorakılıq tətbiiq olunmadan kütləvi şəkildə öz ev-əşiklərini atıb Borjom-Bakuryan meşələrinə, Tsalka (Barmaqsız, Trialet) dağlarına qaçır. Qışın başlanğıcına qədər dağlarda daldalanan bu qaçqınlar soyuqların düşməsi və yayılmış xəstəliklər səbəbindən ağır fəlakətə üzleşirlər.

Antanta blokunun Birinci Dünya müharibəsində qalibiyyəti nəticəsində 30 oktyabr 1918-ci ildə Osmanlı ilə Antanta dövlətləri arasında bağlanmış Mondros (Mudros) müqaviləsinin şərtlərinə əsasən, 5 dekabr 1918-ci ildə Osmanlı ordu birləşmələri Axalkələkdən çəkilərək öz mövqeyini gürcü hərbi hissələrinə təhvil verir. Çox keçmədən Axalkələk və Borçalı qəzalarına iddialarından əl çəkməyən Ararat Respublikası bu əraziləri silah gücü ilə işğal etmək qərarına gəlir və Gürcüstanə qoşun yeridir. Beləliklə, Borçalı və Axalkələk uğrunda Gürcüstan-Ermənistan müharibəsi başlanır.

1918-ci il Gürcüstan-Ermənistan müharibəsinin başlıca səbəbi, həmçinin yuxarıda da qeyd olunduğu kimi, Rusiya İmperiyasının süquta yaxın dövrlərindən etibarən erməni millətçi təşkilatlarının Axalkələk qəzasını Aleksandropol quberniyasına birləşdirmək cəhəlləri belə bir nəticəyə gəlməyə əsas verir ki, bu qəzada ermənilərin türk-müsəlman (azərbaycanlı və gürcü) əhaliyə qarşı həyata keçirdikləri soyqırımı cinayətləri etnik dözümsüzlüklə yanaşı, qəzanın gələcəkdə əhalisi əsasən ermənilərdən ibarət olan inzibati-ərazi vahidinə (quberniya, respublika və s.) asanlıqla, mənəsisiz birləşdirilə bilməsi üçün monoetnik bölgə yaratmaq məqsədindən qaynaqlanırdı.

Fəxr VƏLEHOĞLU,
tərix elmləri doktoru,
Azərbaycan Respublikası Xarici İşlər Nazirliyinin "Şərqi Avropa" şöbəsinin müdiri